

РОЛЬ ФІНАНСІВ ДОМОГОСПОДАРСТВ У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Фінанси домогосподарств є одним з ключових елементів національної фінансової системи, адже пов'язують різні сектори національної економіки в процесі формування, розподілу та використання фінансових ресурсів. Нині залишається актуальним питання фінансів домогосподарств, оскільки їх роль в економічній системі країни поступово підвищується.

Під домогосподарством розуміється господарство невеликої групи людей, як правило, об'єднаної родинними або дружніми зв'язками, котрі проживають в одному помешканні, повністю або частково об'єднують свої доходи і майно, спільно ведуть домашнє господарство (виробництво й споживання певних товарів та послуг). Фактично в домогосподарства об'єднане все населення країни, оскільки ця первинна, або базова, клітина організації господарської діяльності охоплює господарства не лише родин, а й одинаків.

Фінанси домогосподарств є одними із основних елементів відтворювального циклу і є основними індикаторами соціально-економічного розвитку кожного регіону країни. Також вони формують основу для функціонування окремого індивіда і водночас є основою споживчого попиту, який слугує рушійною силою сталого розвитку економіки, і тому фінанси домогосподарств є базовою і найменшою ланкою фінансової системи країни і відіграють вагомую роль у створенні валового внутрішнього продукту (ВВП) країни.

Домогосподарства вступають у фінансові відносини з комерційними організаціями, установами, що виступають роботодавцем й розподіляють частину виробленого ВВП між найманими працівниками. Водночас вони повертають частину грошових коштів шляхом придбання товарів, робіт, надання послуг, можуть бути також інвестором, спрямовуючи свої заощадження на розвиток бізнесу. Фінансові відносини з іншими домашніми господарствами виникають з приводу формування і використання спільних грошових фондів, але за винятком відносин взаємного обміну. Внутрішні фінансові відносини виникають при розподілі фінансових ресурсів в фонди, які мають різне цільове призначення. Виокремлюють два основні фонди, які формують домашні господарства: споживання та заощадження [2, с. 58].

Домогосподарства на фінансовому ринку, певною мірою, присутні в якості інвестора, який вкладає особисті заощадження. Водночас, через сплату податків, обов'язкових платежів до бюджетів різних рівнів, вони беруть участь у наповненні бюджету, а отже сприяють у ефективному функціонуванню фінансової системи держави.

Необхідно зауважити, що фінанси домогосподарств можуть мати і деструктивний вплив на елементи фінансового простору країни за рахунок того, що вони пов'язані з усіма ланками фінансової системи і можуть в результаті своєї діяльності нести збитки для фінансової системи загалом за такими напрямками: тіньових операцій; участі у корупційних схемах; заощадження коштів поза фінансовою системою, виводячи тим самим частину активів з фінансового ринку; розбалансування фінансового ринку.

Таким чином, для стимулювання розвитку домогосподарств і спрямування їх діяльності на розвиток фінансового простору країни доцільно:

- спрямувати політику НБУ на стабілізацію національної валюти;
- підвищити соціальні стандарти для населення, що призведе до стимулювання економіки країни шляхом формування платоспроможного попиту;
- зменшення диспропорцій в структурі доходів і витрат за рахунок підвищення ролі доходів від трудової діяльності та зменшення значення соціальних трансфертів;
- створення належних умов для надання можливості отримання доходів від власності;

- запровадження прогресивної шкали оподаткування доходів громадян;
- розвиток гарантованих недержавних фондів пенсійного забезпечення і страхування життя та здоров'я;
- впровадження дієвих механізмів детінізації доходів населення;
- сприяння підвищенню фінансової освіченості населення [2, с. 109].

Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що домогосподарства у фінансовій сфері виконують насамперед функцію розпорядження фінансовими ресурсами, які їм фактично належать. Фінанси домашніх господарств відіграють значну роль в суспільному відтворенні, головна суть якого полягає в забезпеченні безперервного процесу відновлення робочої сили фінансовими ресурсами, і створенні засад для інвестиційного розвитку національної економіки. Попри певні проблеми, що існують в сучасних економічних реаліях фінанси домогосподарств займають вагоме місце в структурі фінансової системи та здійснюватимуть активний вплив на розвиток вітчизняної економіки.

Список використаних джерел

1. Колеватова А.В., Кондрацька К. В. Роль та значення фінансів домогосподарств у ринковій економіці. *Modern Economics*. 2019. №18. С. 55-60. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V18\(2019\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V18(2019)-09)

2. Хом'як М.С. Особливості фінансів домогосподарств в Україні та їх місце в фінансовому просторі країни. *Причорноморські економічні студії*. 2017. №19. С. 106-109.

УДК 334.012.6:658.1

Воронко О.Г. к.і.н., доцент

*Національний університет "Чернігівський колегіум" ім. Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна)*

Калінько І.В. к.т.н., доцент,

ПВНЗ «Фінансово-правовий коледж» (м. Київ, Україна)

Бирзул В.В.

*Національний університет "Чернігівський колегіум" ім. Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна)*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Теперішня ситуація в Україні, яка пов'язана з повномасштабним вторгненням, вимагає нових підходів державного регулювання економіки та нових ефективних методів управління. Насьогодні в Україні має місце падіння виробництва, ріст числа безробітних, послаблення стійкості державних фінансів, загрози валютній стабільності.

Малі підприємства можуть забезпечити гнучкість та стійкість економічної системи, наблизити її до потреб конкретних споживачів та виконати важливу соціальну роль, надаючи робочі місця та забезпечуючи джерело доходу для значних прошарків населення [1].

Розвиток малого і середнього бізнесу важливий для формування середнього класу суспільства [2, 3]. Малий та середній бізнес виконують ряд важливих економічних і соціальних функцій [4, 5]: створення нових робочих місць, гнучкості та адаптивності ринку, швидка реакція на потреби ринку, формування конкурентного середовища, задають темп економічного зростання економіки, завдяки новим ідеям.

Законодавство України підтримує створення малих та середніх підприємств, які здатні оперативно реагувати на зміни ринку і надавати необхідної гнучкості економіці.

У світовій практиці малим бізнесом можуть швидко створюватися нові робочі місця для виробництва товарів і послуг, на які виникає підвищений попит у певний період. Стан та значення малого підприємництва в соціально-економічному та політичному житті в розвинутих країнах характеризують комплексні показники.

Основними проблемами українських підприємств є: